

MICHAEL Projekti

MICHAEL Tietomalli

Versio 1.0

Tekijät

MICHAEL

Martin Sévigny, AJLSM

Christophe Dessaux, Richard Blandin, Martine Tayeb, MCC,

Stéphane Cagnot, Dédale

Rosella Caffo, Giuliana de Francesco, MiBAC,

David Dawson, Kate Fernie, MLA

Antonella Fresa, Pier Giacomo Sola, Amitié

Suomenkielinen käännös

Marjatta Autio-Tuuli, Terhi Mikkola, Eeva Murtomaa, Mikael Vakkari, KK,

Maija-Liisa Tuomi, KA,

Sirkka Valanto, MV

Linda Hart, HY

30. Syyskuuta 2005

1) Tiivistelmä

Tässä oppaassa määritellään MICHAEL-tietomallin sisältö. Tietomalli koostuu digitaalisten kokoelmien ja niihin liittyvien informaatiokokonaisuuksien XML-kuvausten sanallisista määritelmistä. Digitaalisten kokoelmien ohella kuvaittavia kokonaisuuksia ovat: organisaatiot, projektit, palvelut ja fyysiset kokoelmat.

Sisällysluettelo

1) Tiivistelmä.....	0
2) Johdanto.....	1
3) Määritelmät.....	1
4) Entiteetit.....	2
5) Suhteet.....	3
6) Kentät.....	4
7) Liite A : XML kaavio.....	12

2) Johdanto

Yksi eurooppalaisen MICHAEL-projektin tärkeimmistä tavoitteista on tuottaa eurooppalaisen kulttuuriperinnön monikielinen kokoelmaluettelo. Tavoitteeseen pyritään keräämällä tietoa kansallisista tai alueellisista kokoelmaluetteloista. Samalla kehitetään standardoitu ohjelmistomalli kootun tiedon luomista, kokoamista ja julkaisemista varten.

Tällaisen hajautetun tietojärjestelmän kulmakivi on aina taustalla oleva tietorakenne eli tapa, jolla tietoa hallinnoidaan ja järjestetään tietokantoihin tai vastaaviin ympäristöihin. Tämä pätee myös MICHAEL-projektin ohjelmistoalustaan. Tietorakenteisiin liittyy kaksi erityispiirrettä:

- Kuten kaikissa dokumentointijärjestelmissä, taustalla olevien tietorakenteiden on oltava ymmärrettäviä järjestelmien todellisille käyttäjille eli tietoa kuvaileville tai sitä etsiville ihmisille.
- Tieto esitellään XML-muodossa. Tämän vuoksi tietorakenteiden muodollisten määritelmien on noudatettava jotain XML:n määrittelykieltä (esim. DTD-, RelaxNG- tai XML).

On tärkeää, että Michael-tietomallin sisältö on ymmärrettävässä muodossa, eikä se koostu pelkästään XML-rakenteesta vaan yksinkertaisten käsitteiden selkeistä määritelmistä.

Tämä opas tarjoaa perustiedot digitaalisten kokoelmien ja niihin liittyvien tietojen kuvailussa käytettävistä kentistä. Sen rinnalla käytetään käyttöopasta, jotta järjestelmä ja sen tietorakenteet olisivat MICHAELin sisältöä tallentavien ymmärrettävissä ja käytettävissä.

Tämä opas koostuu kolmesta osasta. Ensimmäisessä osassa määritellään joukko peruskäsitteitä, joihin viitataan myöhemmin. Toisessa osassa määritellään tietomallin viisi entiteettiä sekä niiden väliset suhteet. Kolmannessa osassa määritellään tietomallin kaikki kentät.

3) Määritelmät

MICHAEL-projekti keskittyy digitaalisiin kokoelmiin. Niiden kuvailemiseen tarvitaan tietoa kokoelmia omistavista organisaatioista ja projekteista, joiden yhteydessä kokoelmat on luotu, sekä digitoinnin pohjana olevista fyysisistä kokoelmista. Lisäksi tarvitaan tietoa palveluista, joiden avulla digitoituja kokoelmia voidaan käyttää.

Koska yksi organisaatio voi olla vastuussa useammasta kuin yhdestä digitaalisesta kokoelmasta, jokaisesta organisaatiosta luodaan vain yksi luettelointitietue, jota voidaan käyttää uudelleen tarpeen mukaan. Sama käytäntö pätee myös projekteihin, fyysisiin kokoelmiin ja palveluihin.

Tämän vuoksi tietomalli koostuu viidestä entiteetistä tai viidestä eri tietorakenteesta. Kutakin tietuetyyppiä varten luodaan oma tietue. Näitä ovat: digitaaliset kokoelmat, organisaatiot, projektit, palvelut ja fyysiset kokoelmat. Kutsuttaessa digitaalista kokoelmaa entiteetiksi, tarkoitetaan digitaalista kokoelmaa koskevaa tietuetta tai taustalla olevaa tietorakennetta.

Tietue on entiteetin ilmentymä ja se edustaa olemassa olevaa asiaa. Kuvaillessamme esimerkiksi Kansalliskirjaston organisaatioina, luomme siitä yhden tietueen. Tässä järjestelmässä entiteetit ovat abstrakteja käsitteitä ja tietueet ovat järjestelmän todellisia objekteja.

Tietueet tulee liittää toisiinsa. Ei riitä, että Kansalliskirjastosta on olemassa yksi tietue ja sen digitaalisesta kokoelmasta toinen. Järjestelmän – viime kädessä käyttäjän – on saatava tietoonsa, että juuri tämä organisaatio on luonut kyseisen digitaalisen kokoelman. Tätä kutsutaan suhteeksi. Suhde luodaan aina kahden tietueen - ei kahden entiteetin - välille: suhteet luodaan todellisten objektien - ei abstraktien käsitteiden - välille.

Entiteetit, tietueet ja suhteet eivät kunnolla riitä määrittelemään tietomallia. On tiedettävä miten tietty entiteetti, esim. organisaatio kuvataan: nimi, osoite jne. Näitä entiteetin erityispiirteitä kutsutaan kentiksi. Entiteetti on täten kenttien joukko.

Käsittelemme helposti entiteettiä ikään kuin kentistä muodostuvana listana. Todellisuudessa entiteetti on kuitenkin monimutkaisempi. Se on hierarkkinen XML-dokumentti, jossa jotkut kentät on koottu yleiskäsitteiksi, joitain kenttiä voidaan toistaa, tietyt esiintymät on koottu yhteen jne. Tämän vuoksi kenttien määritelmät auttavat ymmärtämään MICHAEL-tallennus-alustasta löytyvää tietoa. Tietotekninen määritelmä (XML-kaavio) puolestaan palvelee ohjelmoijaa ja tietojärjestelmää.

4) Entiteetit

Entiteetit ja niiden väliset pakolliset suhteet on määritelty tarkasti. Pakollinen suhde tarkoittaa, että kullakin entiteetillä pitää olla määritelty suhde toiseen entiteettiin, kun se viedään tietokantaan. Jos esimerkiksi digitaalisen kokoelman ja organisaation välinen yhteys on pakollinen, se tarkoittaa, että digitaalisen kokoelman tietue ei ole valmis eikä sitä voi julkaista, ellei sitä ole linkitetty ainakin yhteen organisaatioon.

4.1 Digitaaliset kokoelmat

Digitaalinen kokoelma on keskeinen entiteetti MICHAEL-projektissa, koska siinä luetteloidaan digitaalista ja digitoitua kulttuuriperintöä. Digitaalinen kokoelma voi olla joukko digitaalisia objekteja tai niitä kuvaavia tietueita. Digitaalinen kokoelma voi koostua joukosta digitoituja kuvia, tekstejä, strukturoitua dataa, äänitiedostoja, virtuaalimalleja, multimediaa tai muita aineistoja. Kokoelma voi olla koottuna yhdelle palvelimelle tai jaettuna useammalle palvelimelle. MICHAEL-projektin digitaaliset kokoelmat liittyvät eurooppalaiseen kulttuuriperintöön.

Digitaaliset kokoelmat muodostavat MICHAEL-järjestelmän keskeisen sisällön. Muut entiteetit tarjoavat lisää kuvailu- tai viitetietoa digitaalisesta kokoelmasta kuitenkin toistamatta olemassa olevaa tietoa. Michael-järjestelmässä on pakollista ilmaista suhde digitaalisten kokoelmien ja organisaation tai palvelun välillä.

4.2 Organisaatiot

Organisaatio on toimija, joka omistaa ja/tai hallinnoi digitaalisia kokoelmia, ja on vastuussa digitoitiprojekteista, rahoitusohjelmista tai palvelujen kehittämisestä ja hallinnoinnista. Organisaatioita ovat museot, kirjastot, arkistot tai muut organisaatiot, joiden toimintasektoriin digitaalinen kulttuuriperintö liittyy.

MICHAEL-järjestelmässä on pakollista ilmaista suhde organisaation ja sen digitaalisten tai fyysisten kokoelmien, projektien tai palveluiden välillä.

4.3 Palvelut

Palvelu mahdollistaa digitaalisten kokoelmien käyttämisen. Palvelu voi olla joko online- tai offlinepalvelu, esim. tiedonhakupalvelu tai sovellus, jossa käyttäjät valitsevat ja tilaavat kopioita kokoelmasta tarpeen mukaan, tai tuotepaketti, jossa esitellään koko kokoelma tai osia siitä (kuten sähköinen oppimateriaali). Tarkoituksena on tarjota käyttäjille tietoa digitaalisen kokoelman käyttömahdollisuudesta. Michael-järjestelmässä palvelun ja vähintään yhden digitaalisen kokoelman tai organisaation välisen suhteen ilmaiseminen on pakollista.

4.4 Projektit

Projektia voi toteuttaa yksi tai useampi organisaatio. Projektissa tuotetaan digitaalisia kokoelmia tai palveluita. Tämä entiteetti on Michael-järjestelmässä valinnainen.

Projektille on ilmaistava pakollinen suhde ainakin yhteen organisaatioon tai digitaaliseen kokoelmaan. Suositellaan, että projekti yhdistetään myös organisaatioon.

4.5 Fyysiset kokoelmat

Fyysinen kokoelma on joukko fyysisiä objekteja kuten museoesineitä tai arkisto- tai kirjastokokoelma. MICHAEL projektissa ei ole tarkoitus luetteloida fyysisiä kokoelmia. Fyysinen kokoelma on valinnainen entiteetti MICHAEL-järjestelmässä. Entiteettiä voidaan käyttää, jos halutaan ilmaista suhde fyysiseen kokoelmaan, josta digitaalinen kokoelma on tuotettu. Fyysiselle kokoelmalle on ilmaistava suhde ainakin yhteen organisaatioon sekä lisäksi digitaaliseen kokoelmaan tai projektiin.

5) Suhteet

Kuten edellä olevasta ilmenee, MICHAEL-luetteloinnissa tietueet liittyvät toisiinsa suhteiden välityksellä. Yleensä suhde ilmaistaan kahden tietueen välisen linkin avulla.

Linkillä on erityispiirteitä:

- rooli, joka valitaan ohjeellisesta listasta tai tapauskohtaisesti.
- tarkka kuvaus roolista.

MICHAELissa linkillä ei ole erityistä suuntaa. Organisaation ja digitaalisen kokoelman välinen suhde ilmaistaan niin, että organisaatiosta on linkki digitaaliseen kokoelmaan ja digitaalisesta kokoelmasta on linkki organisaatioon. Jos esimerkiksi organisaatio on vastuussa digitaalisesta kokoelmasta, päinvastainen pätee myös: digitaalinen kokoelma on organisaation vastuulla.

MICHAEL-tietomallissa määritellään tietueiden väliset suhteet viiden entiteetin avulla.

Käytännössä kyse on siis tietueiden välisistä suhteista, ei entiteettien välisistä suhteista. Pakolliset suhteet on määritelty luvussa 4.

5.1 Digitaalisiin kokoelmiin liittyvät suhteet

Digitaalinen kokoelma voi olla ...

- organisaation vastuulla
- luotu osana projektia
- organisaation tuottama
- fyysisen kokoelman tai kokoelman osan esitysmuoto
- käytettävissä palvelun kautta
- osa toista (laajempaa) digitaalista kokoelmaa

5.2 Organisaatioita koskevat suhteet

Organisaatio voi olla ...

- vastuussa yhdestä tai useammasta digitaalisesta kokoelmasta
- vastuussa yhdestä tai useammasta fyysisestä kokoelmasta
- paikka, jossa fyysinen kokoelma sijaitsee
- vastuussa projektista tai osallisena sellaisissa
- taho, joka vastaa palveluista
- taho, joka toteuttaa palvelun
- osa toista (laajempaa) organisaatiota
- taho, joka luo digitaalisen kokoelman

5.3 Projekteja koskevat suhteet

Projekti voi ...

- olla organisaation vastuulla
- olla yhden tai useamman organisaation tukema
- olla osa laajempaa projektia
- liittyä toisen projektin rahoitukseen

- olla osa toista projektia
- luoda digitaalisen kokoelman
- luoda palvelun

5.4 Palveluita koskevat suhteet

Palvelu voi ...

- tarjota yhden tai useamman digitaalisen kokoelman tai sen osan yleisön käyttöön
- olla organisaation tuottama
- olla organisaation vastuulla

5.5 Fyysisiä kokoelmia koskevat suhteet

Fyysinen kokoelma voi...

- olla organisaation vastuulla
- sijaita organisaation tiloissa
- olla luotu projektin yhteydessä
- olla organisaation tuottama
- olla yhden tai useamman digitaalisen kokoelman tai kokoelman osan lähde
- olla osa toista (laajempaa) fyysistä kokoelmaa

6) Kentät

Tässä luvussa esitetään entiteettien kenttiä koskevat määritelmät. Kentän nimen perään merkitään koodi, XML-kaaviossa oleva nimi sekä tieto kentän pakollisuudesta. Suomen tuotantoalustan kenttien ominaisuudet on merkitty ilmaisulla "*ei käytössä*", jos ne poikkeavat yleisestä MICAEL-tietomallista.

Vaihtoehtoja ovat:

1. **pakollinen**: kentän on oltava mukana, jotta tietue voidaan vahvistaa ja julkaista.
2. **valinnainen**: kenttä voi olla mukana tietueessa.
3. **suositeltava**: kentän mukanaolo on suotavaa. Jos se ei kuitenkaan liity aiheeseen, se voidaan jättää merkitsemättä.

Perustietojen lisäksi esitellään lyhyesti kunkin kentän tarkoitus ja tehtävät. Tekniset kentät on jätetty pois. Niitä ovat muun muassa kuvan tiedostonimi ja verkko-osoite (URL), viimeisin muokkauspäivämäärä jne. Ne ovat osa XML-kaaviota, mutta ne eivät ole tietomallin ymmärtämisen kannalta olennaisia.

Tietueiden välisiä suhteita edustavat kentät on myös jätetty pois. Nämä ovat teknisiä erikoiskenttiä, jotka on määritelty XML-kaaviossa.

6.1 Entiteetti: Digitaalinen kokoelma

Osa: *Tunnistetiedot*

Tunniste [tunniste – pakollinen]

Digitaalisen kokoelman tunniste. Tunnisteella on keskeinen osa MICHAEL-järjestelmässä. Kaikilla entiteeteillä pitää olla ainutkertainen tunniste, joka yksilöi entiteetin koko Euroopassa. Suomalainen Michael-järjestelmä luo tunnisteiden automaattisesti.

Nimeke [nimeke – pakollinen]

Digitaalisen kokoelman nimeke. Nimekkeen avulla luodaan viite digitaaliseen kokoelmaan. Nimekkeen tulee olla ainutkertainen, ainakin saman organisaation sisällä. Nimekekentässä ei käytetä

akronyymejä eikä kirjainlyhenteitä. Suomalaisessa Michael-järjestelmässä nimeke annetaan ensisijaisesti suomeksi ja/tai ruotsiksi. On suositeltavaa, että nimeke annetaan myös englanniksi.

Osa: *Kuvailu*

Kuvailu [kuvailu-pakollinen]

Vapaamuotoinen kuvailu digitaalisesta kokoelmasta. Kuvailu täydentää nimekkeen antamaa tietoa kokoelmasta. Suomalaisessa Michael-järjestelmässä kuvailu annetaan ensisijaisesti suomeksi ja/tai ruotsiksi. On suositeltavaa, että kuvailu annetaan myös englanniksi.

Kieli [kieli – suositeltava]

Digitaalisen kokoelmaan sisältyvän aineiston kieli.

Digitaalinen formaatti [formaatti- suositeltava]

Kokoelman formaatti eli tiedostomuoto.

Digitaalinen tyyppi [tyyppi – suositeltava]

Digitaalisen kokoelman yleismääre, esimerkiksi: tekstiaineistoa, stillkuvia, äänitiedostoja.

Sisältöä kuvaava yleismääre [Sisältöä kuvaava yleismääre – valinnainen] [ei käytössä]

Digitaalisen kokoelman sisältöä kuvaava yleismääre, esimerkiksi: karttoja, partituureja (nuotteja) tai käsikirjoituksia.

Kokoelman koko[kokoelman koko – valinnainen]

Arvio kokoelman koosta (kokoelman sisältämien objektien lukumäärä).

Kartunta [kartunta – valinnainen]

Tieto kartuntapolitiikasta (päättynyt, passiivinen, aktiivinen, osittainen/valikoiva), kartuntatavasta (osto, talletus) ja kartuntatiheydestä (päättynyt, epäsäännöllinen, jaksottainen).

Tämä tieto on erityisen tärkeää metatiedon harvointia varten, jotta voidaan ennakoida kumuloituvien aineistomäärien kehitystä.

Standardi [standardi-valinnainen] [ei käytössä]

Merkintä kuvailuun tai termeihin liittyvistä standardeista, joita on käytetty digitaaliseen kokoelman kappalekohtaisen /objektitason metatiedon luomiseen.

Käyttöoikeudet [käyttöoikeudet – pakollinen]

Merkintä digitaalisen kokoelman oikeudellisesta asemasta.

Käyttörajoitukset [käyttörajoitukset – valinnainen]

Merkintä kokoelmaa koskevista käyttörajoituksista.

Kenttää käytetään, jos pääsy kokoelmaan on esimerkiksi suljettu tietyllä aikavälillä tai jos käyttömahdollisuus on rajattu vain tietyille käyttäjärhymille.

Kokoelmaan liittyvä tietokanta [tietokanta – valinnainen]

Kokoelmaan sisältyviä objekteja kuvaileva tietokanta.

Osa: Aihe

Asiasanat [asiasanat – pakollinen]

Digitaaliseen kokoelmaan sisältöä kuvailevat asiasanat. Standardoitu yhteinen MICHAEL-asiasanasto on erillinen itsenäinen dokumentti, joka esittelee kaikki MICHAEL –järjestelmässä käytössä olevat asiasanat.

Alueellinen kattavuus [alueellinen kattavuus – suositeltava]

Digitaalisen kokoelman sisällön alueellinen kattavuus. MICHAEL-järjestelmässä käytetään kansainvälistä maa- ja alueluetteloa monikansallisia hakuja varten. Jokainen kansallinen luettelointiyksikkö tarjoaa yksityiskohtaisemmat alue- ja paikallishallintoa koskevat luettelonsa. Suomalaisessa sovelluksessa käytämme yksikkönä maa- ja alueluettelon lisäksi *maakuntia*.

Aikakausi [aikakausi – pakollinen]

Digitaalisen kokoelman sisällön kattama aikakausi tai aikakaudet, esimerkiksi pronssikausi tai keskiaika.

Alkamisvuosi [alkamisvuosi-valinnainen]

Tämä on digitaalisen kokoelman varhaisimman objektin summittainen aikamääre, joka ilmoitetaan vuositasolla. Esimerkiksi 1400-luvun aineistoa käsitteleville kokoelmille tämä olisi vuosiluku 1400.

Päättymisvuosi [päättymisvuosi-valinnainen]

Tämä on digitaalisen kokoelman viimeisimmän objektin summittainen aikamääre, joka ilmoitetaan vuositasolla. Esimerkiksi 1600-luvun kokoelmille tämä olisi vuosi 1699.

Kulttuuri [kulttuuri – vapaavalintainen] [ei käytössä]

Digitaalisen kokoelman aiheena oleva kulttuuri tai kansa, esim. islamilainen kulttuuri tai juutalaiset.

Merkkihenkilöt [merkkihenkilöt – valinnainen]

Eryityisesti ko. digitaaliseen kokoelmaan liittyvät kuuluisat (tai merkittävät) henkilöt, esimerkiksi Urho Kaleva Kekkonen. Tähän kenttään merkitään ainoastaan erittäin huomattavat henkilöt. Kenttään ei ole tarkoitus merkitä kaikkia kokoelmaan liittyviä, tunnettuja henkilöitä.

Merkittävät tapahtumat [merkittävät tapahtumat – valinnainen]

Eryityisesti ko. digitaaliseen kokoelmaan liittyvät kuuluisat (tai merkittävät) tapahtumat, esimerkiksi Tali-lhantalan taistelu. Tähän kenttään merkitään ainoastaan erittäin huomattavat tapahtumat. Kenttään ei ole tarkoitus merkitä kaikkia kokoelmaan liittyviä tunnettuja tapahtumia.

Merkittävät paikat [merkittävät paikat – valinnainen]

Eryityisesti ko. digitaaliseen kokoelmaan liittyvät kuuluisat (tai merkittävät) paikat, esimerkiksi Suomenlinna. Tähän kenttään merkitään ainoastaan erityisen huomattavat paikat. Tätä kenttää ei tule sekoittaa alueellista kattavuutta kuvailevaan kenttään. Kenttään ei ole tarkoitus merkitä kaikkia kokoelmaan liittyviä tunnettuja paikkoja.

Merkittävät esineet ja artefaktit [merkittävät esineet ja artefaktit – valinnainen]

Eryityisesti ko. digitaaliseen kokoelmaan liittyvät kuuluisat esineet. Tämä kenttä on tarkoitettu erityisesti pienten ja keskisuurten kulttuurilaitosten käyttöön. Tätä kenttää käytetään jos kokoelmassa on yksi tai kaksi poikkeuksellisen mielenkiintoista tai merkittävää esinettä, jotka eivät muuten löytyisi asiasanahaun avulla. Tätä kenttää ei ole tarkoitus käyttää kokoelman kaikkien esineiden mainitsemiseen.

Osa: Kuva

Kokoelman esittelyyn käytetään näytteitä kokoelmasta, yleensä kuvia kokoelman objekteista. Kuvien lisääminen kokoelmakuvailuihin on valinnaista. Kuvan tai vastaavan nimi on pakollinen vain, jos sellainen on lisätty esittelemään kokoelmaa.

Nimeke [nimeke – pakollinen]

Kuvan nimeke.

Tekijä [tekijä – valinnainen]

Kuvan luoja tai tuottaja kuten esimerkiksi valokuvaaja.

Oikeudet [oikeudet – pakollinen]

Merkintä kuvaan liittyvistä oikeuksista.

6.2 Entiteetti: organisaatio

Osa: Tunnistetiedot

Tunniste [tunniste – pakollinen]

Organisaation tunniste. Tällä tunnisteella on keskeinen osa MICHAEL-järjestelmässä. Kaikilla entiteeteillä pitää olla ainutkertainen tunniste, joka yksilöi organisaation myös eurooppalaisella tasolla. Suomalainen Michael-järjestelmä luo tunnisteiden automaattisesti.

Nimi [nimi – pakollinen]

Kenttään merkitään organisaation täydellinen nimi. Nimen (alkukirjaimista muodostettuja) akronyymejä ja nimen lyhenteitä ei käytetä tässä kentässä.

Lyhenne [lyhenne- valinnainen]

Kyseessä on (yleensä nimen alkukirjaimista muodostettu) akronyymin tai nimen lyhennetty muoto, jos sitä käytetään yleisesti organisaation/yhteisön tunnistamiseksi. Esimerkiksi "Helsingin yliopistosta" käytetään yleisesti nimen lyhennettyä muotoa "HY".

Yleisesti käytettyjä akronyymejä voidaan käyttää, mutta niitä ei tule keksiä MICHAEL-järjestelmää varten. Akronyymit voivat olla osa organisaation tunnistetta.

Toimivalta [toimivalta – valinnainen] [ei käytössä]

Laajempi organisaatio, johon kyseessä oleva laitos kuuluu tai joka rahoittaa laitosta, esimerkiksi laitosta rahoittava ministeriö.

Logo [logo-valinnainen]

Linkki kuvatiedostoon, joka sisältää laitoksen logon (liikemerkin).

Osa: Kuvailu

Organisaatiotyyppi [organisaatiotyyppi – suositeltava]

Toimiala tai sektori, jolla organisaatio toimii, esimerkiksi arkisto, museo, kirjasto, paikallisyhteisö tai vastaava.

Hallinnollinen asema [hallinnollinen asema – suositeltava]

Organisaation yleinen hallinnollinen asema, esimerkiksi julkinen, kaupallinen tai voittoa tavoittelematon.

Osa: Sijainti

Sijaintitiedoissa kerrotaan organisaation yhteystiedot. Osoite on alla olevien kenttien yhteenliittymä. Sijaintitietoihin tulee merkitä vähintään yksi osoite.

Katuosoite [katuosoite – suositeltava]

Tähän yleiskenttään merkitään kadun, rakennuksen tai osaston nimi, sekä huoneen numero jne.

Postilokero [postilokero – valinnainen]

Postilokeron numero.

Postitoimipaikka [postitoimipaikka – suositeltava]

Postitoimipaikka on pienin mahdollinen hallinnollinen alue, kuten kaupunki, kylä, kunta tms.

Postinumero [postinumero – suositeltava]

Tähän tulee postinumero.

Hallintoalue [hallintoalue – suositeltava]

Alue on tässä yhteydessä yleiskäsite mille tahansa hallintoalueelle, joka on suurempi kuin paikkakunta mutta pienempi kuin valtio. Britanniassa alue voi olla esim. perinnöllinen hallintoalue tai kreivikunta.

Ranskassa alue voi olla maakunta tai *département* ja Italiassa maakunta tai provinssi. Suomalaisessa sovelluksessa käytämme hallinnollisena yksikkönä *maakuntia*.

Maa [maa/valtio – pakollinen]

Osoitteeseen liittyvä maa.

Osa: *Yhteystiedot*

Puhelinnumero [puhelinnumero – valinnainen]

Organisaation yleinen puhelinnumero, esimerkiksi vaihteen tai tietopalvelun numero.

Puhelinnumerossa pitää olla maakoodi MICHAEL-järjestelmän kansainvälistä käyttöä varten.

Faksi [faksi–valinnainen]

Organisaation yleinen faksinumero, esimerkiksi vaihteen tai tietopalvelun numero.

Puhelinnumerossa pitää olla maakoodi MICHAEL-järjestelmän kansainvälistä käyttöä varten.

Sähköposti [sähköposti – suositeltava]

Organisaation yleinen sähköpostiosoite, esimerkiksi tietopalvelun sähköpostiosoite.

URL [verkko-osoite – suositeltava]

Organisaation kotisivujen verkko-osoite.

Osa: *Yhteyshenkilö*

Tiedotusyksikkö [tiedotusyksikkö-valinnainen]

Yksikön tai palvelun nimi (esim. osasto/yksikkö organisaatiossa).

Puhelinnumero [puhelinnumero – valinnainen]

Yksikön tai palvelun puhelinnumero.

Puhelinnumerossa pitää olla maakoodi MICHAEL-järjestelmän kansainvälistä käyttöä varten.

Faksi [faksi – valinnainen] [ei käytössä]

Yksikön tai palvelun faksinumero.

Puhelinnumerossa pitää olla maakoodi MICHAEL-järjestelmän kansainvälistä käyttöä varten.

Sähköposti [sähköposti – valinnainen]

Yksikön tai palvelun sähköpostiosoite organisaatiossa.

6.3 *Entiteetti: palvelu*

Osa: *Tunnistetiedot*

Tunniste [tunniste – pakollinen]

Palvelun tunniste. Tällä tunnisteella on keskeinen osa MICHAEL-järjestelmässä. Kaikilla entiteeteillä pitää olla ainutkertainen tunniste, joka yksilöi entiteetin koko Euroopassa.

Tunniste voisi koostua esimerkiksi maakoodista ja palvelun ainutkertaisesta tunnisteesta. Suomalainen Michael-järjestelmä luo tunnisteiden automaattisesti.

Nimeke [nimeke – pakollinen]

Palvelun nimi. Nimekkeen tulisi viitata siihen, mitä palvelu tarjoaa. Se voi koostua:

- nimestä, jolla palvelu tunnetaan, esim. verkkosivujen nimi, tai
- kokoelman nimestä ja siitä, miten tietoa voi etsiä kokoelmasta, esim. Caravaggion -teokset: CD-ROM

Osa: *Kuvailu*

Kuvailu [kuvailu – suositeltava]

Lyhyt kuvaus palvelun sisällöstä ja siihen liittyvistä toiminnoista. Esittely täydentää nimekkeen antamaa tietoa. Esimerkiksi ”Tämä verkkosivun kautta käyttäjä voi hakea ja selailla museon kokoelmatietokantaa” Tässä yhteydessä ei toisteta kokoelman sisältöä koskevaa kuvailua, jos jostain palvelun kokoelmasta on tehty erikseen kuvaus Michael-järjestelmään.

Kieli [kieli – pakollinen]

Kieli tai kielet, joilla palvelua voi käyttää.

Ylläpito [ylläpito – valinnainen]

Yleinen kuvaus palvelun ylläpidosta, esimerkiksi jatkuva (reaaliaikainen), valmis, säännöllinen päivitys jne.

Kohdeyleisö [kohdeyleisö-suositeltava]

Kohdeyleisö, jolle palvelu on suunniteltu.

Käyttöoikeudet [käyttöoikeudet – suositeltava]

Selvitys palvelun oikeudellisesta asemasta.

Osa: *Käyttöoikeudet*

Palvelun tyyppi [palvelun tyyppi -pakollinen]

Palvelun muoto: online, offline, painettu, tarvepainatus (on demand) jne.

Pääsy palveluun [pääsy palveluun – valinnainen]

Selvitys käyttötavoista, joilla palvelu on saavutettavissa. Esimerkiksi puhekäyttöinen selain (offline-palvelussa).

WAI-taso [wai – suositeltava] [ei käytössä]

Tämä kertoo palvelun WAI (Web Accessibility Initiative) –standardoinnin tasosta: A, AA, tai AAA. Tätä ohjetta kirjoitettaessa standarditasot eivät ole yleisesti käytössä suomalaisessa MICHAEL –portaalissa.

Käyttöoikeudet [käyttöoikeudet – pakollinen]

Kuvaus palvelun käyttöehdoista, esimerkiksi ilmainen, maksullinen, rajoitettu jne.

Kommentit [kommentit – valinnainen]

Lyhyt täydentävä selvitys tai kommentti palvelun käyttöehdoista.

Osa: *Tekniset vaatimukset*

Tekniset vaatimukset [tekniset vaatimukset – valinnainen]

Lyhyt kuvaus palvelun käytön asettamista teknisistä vaatimuksista, esimerkiksi käyttäjän selaimen tarvitsemista lisäosista (plug-ins) ja asetuksista.

Tekninen kuvaus [tekninen kuvaus – valinnainen]

Linkki ulkoiseen esittelyyn, jossa kerrotaan miten etäkäyttö konfiguroidaan.

Käytetty protokolla [käytetty protokolla – valinnainen]

Viestintäprotokolla, esimerkiksi Z39.50, OAI-PMH, ZING jne.

Tiedostomuoto [tiedostomuoto- valinnainen] [ei käytössä]

Palvelun tiedostomuoto, esimerkiksi OAI-kohteen tiedostomuoto voi olla XML.

Osa: *Käytön sijainti*

Käytön sijainti [käytön sijainti -valinnainen]

Lyhyt kuvaus siitä, missä ja miten palvelua voi käyttää.

Jos kyseessä on analoginen tuote tai offline-palvelu, suositellaan, että kaikki asianmukainen tieto merkitään tähän kenttään.

Käyttöosoite [käyttöosoite – suositeltava]

Sijainti, josta käsin palvelua voi käyttää, esim. verkko-osoite (URL).

6.4 Entiteetti: projekti

Osa: *Tunnistetiedot*

Tunniste [tunniste – pakollinen]

Projektin tunniste. Tällä tunnisteella on keskeinen osa MICHAEL-järjestelmässä. Kaikilla entiteeteillä pitää olla ainutkertainen tunniste, joka yksilöi entiteetin koko Euroopassa.

Tunniste voisi koostua esimerkiksi maakoodista ja ainutkertaisesta projektitunnisteesta. Suomalainen Michael-järjestelmä luo tunnisteiden automaattisesti.

Nimeke [nimeke – pakollinen]

Projektin nimi. Nimi kirjoitetaan kokonaisena. (Nimen alkukirjaimista muodostettuja) akronyymejä ja nimen lyhenteitä ei käytetä.

Lyhenne [lyhenne-valinnainen]

Akronyymi tai lyhenne projektin nimestä. Yleisesti käytettyjä akronyymejä voidaan käyttää, mutta niitä ei tule muodostaa erityisesti MICHAEL-järjestelmää varten.

Logo [logo-valinnainen]

Linkki kuvatiedostoon, joka sisältää projektin logon (liikemerkin).

Osa: *Kuvailu*

Kuvailu [kuvailu-suositeltava]

Projektin lyhyt esittely, joka täydentää nimekkeen antamaa tietoa kokoelmasta.

Digitointiprosessi [digitointiprosessi – valinnainen]

Yleinen kuvaus projektin teknisistä ominaisuuksista ja siinä käytetyistä digitointiprosesseista.

Rahoitus [rahoitus – valinnainen]

Yleinen kuvaus projektia tukevan rahoituksen luonteesta: organisaation sisäinen, ulkoinen tms.

Osa: *Yhteystiedot*

Sähköposti [sähköposti – valinnainen]

Projektin yleinen sähköpostiosoite, esimerkiksi tietopalvelun sähköpostiosoite.

URL [url – valinnainen]

Projektin verkkosivujen osoite (URL).

Osa: *Eteneminen*

Aloitusvuosi [aloitusvuosi – suositeltava]

Projektin summittainen aloitusaika, esimerkiksi aloitusvuosi. Voidaan ilmaista vuositasona.

Päätymisvuosi [päättymisvuosi-valinnainen]

Projektin päättymisajankohta jos se on tiedossa. Voidaan ilmaista vuositasolla.

Projektin eteneminen [Projektin eteneminen – valinnainen]

Yleinen selvitys projektin tilasta, esimerkiksi suunniteltu, käynnissä oleva, päättynyt.

Osa: *Yhteyshenkilö*

Nimi [nimi – valinnainen]

Yhteyshenkilön nimi.

Puhelinnumero [puhelinnumero – valinnainen]

Yhteyshenkilön puhelinnumero. Puhelinnumerossa pitää olla maakoodi MICHAEL-järjestelmän kansainvälistä käyttöä varten.

Faksi [faksi – valinnainen] [ei käytössä]

Yhteyshenkilön faksinumero. Faksinumerossa pitää olla maakoodi MICHAEL-järjestelmän kansainvälistä käyttöä varten.

Sähköposti [sähköposti – valinnainen]

Yhteyshenkilön sähköpostiosoite.

6.5 Entiteetti: Fyysinen kokoelma

Osa: *Tunnistetiedot*

Tunniste [tunniste – pakollinen]

Fyysisen kokoelman tunniste. Tällä tunnisteella on keskeinen osa MICHAEL-järjestelmässä. Kaikilla entiteeteillä pitää olla ainutkertainen tunniste, joka yksilöi entiteetin koko Euroopassa. Suomalainen Michael-järjestelmä luo tunnisteiden automaattisesti.

Nimeke [nimeke – pakollinen]

Fyysisen kokoelman nimeke. Nimekkeen tulee olla ainutkertainen, etenkin jos kyseessä on yhden organisaation aineisto. Nimekekentässä ei käytetä akronyymejä eikä kirjainlyhenteitä.

Osa: *Kuvailu*

Kuvailu [tiivistelmä – suositeltava]

Fyysisen kokoelman vapaamuotoinen kuvailu, joka täydentää nimekkeen antamaa tietoa kokoelmasta.

Kieli [kieli – valinnainen]

Fyysisen kokoelman aineiston kieli.

Aineistotyyppi [aineistotyyppi-suositeltava]

Kokoelman fyysiset ominaispiirteet.

Koko [koko – valinnainen]

Arvio kokoelman koosta (kokoelman objektien lukumäärä). Tarkoituksena on tarjota MICHAELIN käyttäjille tietoa fyysisen kokoelman koosta.

Kartunta [kartunta-valinnainen]

Tieto kokoelman kartuntapolitiikasta (päättynyt, passiivinen, aktiivinen, osittainen/valikoiva), kartuntatavasta (osto, lahjoitus jne.) ja kartuntatiheydestä (päättynyt, epäsäännöllinen, jaksottainen). Tämä tieto on erityisen tärkeää metadatan haravoitinta varten, jotta voidaan ennakoita kumuloituvien aineistomäärien kehitystä.

Standardi [standardi- valinnainen] [ei käytössä]

Merkintä kuvailuun tai termeihin liittyvistä standardeista, joita on käytetty fyysisen kokoelman yksikötason /objektitason metatiedon luomiseen.

7) Liite A: XML-kaavio

Suomenkielinen XML –kaavio tuotetaan versioon myöhemmin.